

TGAU

MEINI PRAWF CYMERADWYO

Amgylchedd Adeiledig

Cynnwys	Rhif y dudalen
Cyflwyniad	2
Diben	3
Nodau ac amcanion y pwnc	4
Cynnwys y pwnc	4
Uned 1	5
Uned 2	7
Uned 3	11
Amcanion asesu	13
Cynllun asesu	1

Mae hon yn Ddogfen Reoleiddio o dan **Amod B7** o *Amodau Cydnabod Safonol: Cydymffurfio â Dogfennau Rheoleiddio*¹.

---

¹ <https://www.qualificationswales.org/cymraeg/cyhoeddiadau/amodau-cydnabod-safonol/>

Cyflwyniad

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu'r meini prawf cymeradwyo ar gyfer TGAU Amgylchedd Adeiledig. Datblygwyd y meini prawf yn dilyn ymgysylltu'n helaeth â rhanddeiliaid. Maent yn cynnwys y gofynion y mae'n rhaid i gorff dyfarnu eu bodloni wrth ddatblygu manyleb a deunyddiau asesu ar gyfer cymhwyster TGAU yn y pwnc hwn.

Bydd y meini prawf cymeradwyo yn y ddogfen hon yn dod i rym o fis Awst 2019.

Ni fydd Cymwysterau Cymru ond yn cymeradwyo cymhwyster sy'n cwrdd â'r holl ofynion a nodir yn y ddogfen hon ynghyd â'r rhai a nodir yn y Meini Prawf Cymeradwyo *ar gyfer Cymwysterau TGAU*², ein *Amodau Cydnabod Safonol*³ a'n *Amodau Cydnabod Safonol Ychwanegol ar gyfer Cymwysterau TGAU / TAG*⁴. Wrth ddatblygu cymwysterau i fodloni'r gofynion hyn, rhaid i gyrff dyfarnu roi sylw i *Mynediad Teg trwy Ddylunio*⁵.

Pan fo'r gofynion a nodir yn y ddogfen hon yn wahanol i'r rhai a ragnodir yn y Meini Prawf Cymeradwyo *ar gyfer Cymwysterau TGAU*, *Amodau Cydnabod Safonau* ac *Amodau Cydnabod Safonol Ychwanegol ar gyfer Cymwysterau TGAU / TAG*, bydd y gofynion yn y ddogfen hon yn cael blaenoriaeth.

Mae angen y rhesymeg y cyfeirir ati yn y ddogfen hon yn ychwanegol at y rhesymeg sy'n ofynnol ym *Meini Prawf Cymeradwyo ar gyfer Cymwysterau TGAU*.

Efallai y bydd y cymhwyster ar gael ar gyfer addysgu o fis Medi 2021 gyda'r cyfle cyntaf i gael ardystiad llawn yn haf 2023.

---

² <https://qualificationswales.org/cymraeg/cyhoeddiadau/qualification-approval-criteria---gcse/>

³ <https://www.qualificationswales.org/cymraeg/cyhoeddiadau/amodau-cydnabod-safonol/>

⁴ <https://qualificationswales.org/cymraeg/cyhoeddiadau/additional-standard-conditions-of-recognition-for-gcse-gce-qualifications/>

⁵ <https://www.qualificationswales.org/media/4740/mynediad-teg-drwy-ddylunio.pdf>

Diben

Mae'r cymhwyster TGAU Amgylchedd Adeiledig yn cyflwyno dysgwyr i'r amgylchedd adeiledig, ac yn datblygu eu dealltwriaeth ohono, gan gynnwys y crefftau a'r rolau ynddo, y cyfarpar, y technolegau a'r deunyddiau a ddefnyddir wrth ei adeiladu a'i gynnal a'i gadw, a'r prosesau sy'n rhan o'r gwaith o'i gynllunio. Mae'r cymhwyster yn galluogi dysgwyr i ddatblygu dealltwriaeth o'r sgiliau ymarferol sy'n rhan o'r camau gwahanol o gylch oes yr adeilad ac yn eu hannog i ymchwilio i'w hamgylchedd adeiledig eu hunain a deall yr effaith mae'n ei chael ar yr economi, cymdeithas, diwylliant a'r amgylchedd naturiol.

Gall dysgwyr sydd am ddechrau eu taith tuag at yrfa yn y sector adeiladu a'r amgylchedd adeiledig astudio'r cymhwyster hwn, p'un a yw hynny mewn rolau ar sail crefftau, rolau proffesiynol neu rolau rheoli, neu gan ddysgwyr sydd am ddatblygu eu dealltwriaeth o'r amgylchedd adeiledig yn fwy cyffredinol. Mae wedi'i gynllunio i apelio at ystod eang o ddysgwyr sydd â diddordebau gwahanol, a chanolfannau sydd â chyfleusterau a sgiliau gwahanol ymhlith eu staff a chynnig dewis dros y ffordd y bydd dysgwyr yn datblygu eu gwybodaeth, eu sgiliau a'u dealltwriaeth cyffredinol yn y maes pwnc. Mae'n annog sybsidiaredd mewn ysgolion ac yn eu galluogi i archwilio eu cymunedau eu hunain ac mae'n hyrwyddo gweithio mewn partneriaeth â chyflogwyr.

GR1 - Gofyniad rhesymeg: wrth gyflwyno'r fanyleb TGAU bydd angen i'r corff dyfarnu ddarparu rhesymeg o sut mae'r fanyleb yn cyflawni pwrpas y cymhwyster.

GR2 - Gofyniad rhesymeg: wrth gyflwyno'r fanyleb TGAU bydd angen i'r corff dyfarnu ddarparu rhesymeg o sut mae'r fanyleb yn mynd i'r afael â chanfyddiadau Adeiladu'r Dyfodol, Pennod 7: Cymwysterau a gymerir yn bennaf mewn ysgolion a Phennod 13, Opsiwn A2 (t.77)⁶. Adeiladu'r Dyfodol yw Adolygiad Cymwysterau Cymru a'r system gymwysterau yn y sector adeiladu a'r amgylchedd adeiledig.

---

⁶ <https://www.qualificationswales.org/cymraeg/cyhoeddiadau/cbe-report/>

Nodau ac amcanion y pwnc

1. Mae'n rhaid i'r cymhwyster TGAU Amgylchedd Adeiledig alluogi dysgwyr i ddatblygu'r canlynol:
  - 1.1 Gwybodaeth a dealltwriaeth o ddamcaniaethau, syniadau a chysyniadau sy'n gysylltiedig â'r amgylchedd adeiledig;
  - 1.2 Gwybodaeth a dealltwriaeth o'r gwahanol gamau yng nghylch bywyd yr amgylchedd adeiledig;
  - 1.3 Gwybodaeth a dealltwriaeth o sut mae gwahanol grefftau a gwasanaethau yn cysylltu â'i gilydd yn yr amgylchedd adeiledig;
  - 1.4 Gwerthfawrogiad o'r amgylchedd adeiledig, gan gynnwys ei gynllunio, ei greu, ei ddefnyddio a'i gynnal, a'i rôl yn eu bywydau bob dydd;
  - 1.5 Sgiliau ymholi trwy archwilio'r amgylchedd adeiledig yn y gymuned a'r byd y maent yn byw ynddo;
  - 1.6 Sgiliau wrth gynllunio prosiectau sy'n ymwneud â'r amgylchedd adeiledig, gan ddefnyddio'r offer priodol i wneud hynny;
  - 1.7 Sgiliau ymarferol wrth gynllunio neu adeiladu elfennau o'r amgylchedd adeiledig;
  - 1.8 Sgiliau wrth ddefnyddio tystiolaeth i werthuso defnydd, perfformiad ac effaith yr amgylchedd adeiledig, mewn perthynas â'u gwaith eu hunain a gwaith eraill;
  - 1.9 Gwybodaeth a dealltwriaeth o'r offer, y deunyddiau a'r prosesau a ddefnyddir wrth gynllunio, adeiladu, gwerthfawrogi a defnyddio'r amgylchedd adeiledig, gan gynnwys sut maent yn newid dros amser.

Cynnwys pwnc

2. Mae'n rhaid i gynnwys pwnc manylebau TGAU Amgylchedd Adeiledig fodloni nodau ac amcanion y pwnc a chynnwys y wybodaeth a'r sgiliau a nodir ar gyfer pob uned isod.
3. Dylid rhannu cynnwys y pwnc yn yr unedau canlynol o astudio:
  - 3.1 **Uned 1:** Cyflwyniad i'r Amgylchedd Adeiledig
  - 3.2 **Uned 2:** Creu'r Amgylchedd Adeiledig (gyda Cynllunio'r Amgylchedd Adeiledig *neu* Adeiladu llwybrau'r Amgylchedd Adeiledig)
  - 3.3 **Uned 3:** Archwilio'r Amgylchedd Adeiledig.

Uned 1

4. Yn Uned 1, rhaid i fanylebau TGAU Amgylchedd Adeiledi alluogi dysgwyr i ddatblygu gwybodaeth, sgiliau a'u dealltwriaeth yn y meysydd canlynol:

- 4.1 nodi a disgrifio syniadau a chysyniadau yn yr amgylchedd adeiledig;
- 4.2 egluro cysyniadau yn yr amgylchedd adeiledig;
- 4.3 gwerthuso tystiolaeth, syniadau a chysyniadau yn yr amgylchedd adeiledig;
- 4.4 cymharu a chyferbynnu syniadau a chysyniadau yn yr amgylchedd adeiledig, a thystiolaeth sy'n gysylltiedig ag ef;

5. Rhaid cynnwys y meysydd pwnc a'r cynnwys canlynol:

Pynciau	Cynnwys
Sector	Y prif brosiectau ym maes adeiladu a'r amgylchedd adeiledig, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> • Adeiladau a strwythurau • Prosiectau seilwaith a pheirianeg sifil • Peirianeg gwasanaethau adeiladu.
Cylch oes amgylchedd adeiledig	Ar gamau: <ul style="list-style-type: none"> • Echdynnu deunydd crai • Gweithgynhyrchu • Adeiladu • Gweithredu a chynnal a chadw • Dymchwel • Gwaredu, aildefnyddio neu ailgylchu.
Mathau o adeilad a strwythur	Nodweddion a nodweddion anheddau preswyl isel; adeiladau masnachol, diwydiannol, amaethyddol, cymunedol, crefyddol a hamdden isel; a gwahanol fathau o adeiladu seilwaith.
Offer, technolegau a deunyddiau	<ul style="list-style-type: none"> • Prif elfennau a chydrannau adeiladau isel. • Y prif ddeunyddiau sy'n ymwneud ag adeiladu waliau, gosod gwasanaethau adeiladu, gosod toeau a gorffen y deunyddiau tu mewn.

<p>Strwythurau a ffurfiau adeiladu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Technolegau a deunyddiau adnewyddadwy, gan gynnwys pypmiau gwres, tyrbinau gwynt a phaneli solar. <p>Gwaith adeiladu cellog, gwaith adeiladu ffrâm hirsgwar, gwaith adeiladu ffrâm porth, dulliau treftadaeth a traddodiadol.</p>
<p>Dulliau adeiladu cynaliadwy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Manteision amgylcheddol, ariannol, diwylliannol a chymdeithasol dulliau adeiladu cynaliadwy. • Llygredd a chadw'r amgylchedd naturiol a chynefinoedd naturiol, gan gynnwys trwy ddatgarboneiddio. • Deunyddiau cynaliadwy a ddefnyddir i greu fframiau adeiladu, waliau, toeon. • Gwaredu, aildefnyddio ac ailgylchu gwastraff. • Caniatâd adeiladu safleoedd tir brown a safleoedd tir gwyrdd.
<p>Crefftau, cyflogaeth a gyrfaoedd</p>	<p>Gyrfaoedd yn y meysydd canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pensaerniaeth • Peirianeg sifil a strwythurol • Rheoli safle adeiladu • Arolygu • Gosod brics • Plastro • Gwaith saer ac asiedydd • Trydanol • Peirianeg nwy • Plymio • Peintio, addurno a gorffen.
<p>Iechyd a Diogelwch</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Risgiau i weithwyr, cyflogwyr a'r cyhoedd yn ystod prosiectau adeiladu a'r amgylchedd adeiledig. • Dilyn gweithdrefnau a chynnal asesiadau risg. • Deddfwriaeth berthnasol, gan gynnwys Rheoliadau Rheoli Sylweddau Peryglus i Iechyd (COSHH) 2002 (fel y'i diwygiwyd). • Defnyddio cyfarpar diogelu personol. • Gweithio gyda nwy, dŵr a thrydan yn ddiogel. • Gweithio ar uchder ac mewn gofodau caeedig.

GR3 - Gofyniad rhesymeg: Bydd yn ofynnol i gyrff dyfarnu'r manylebau
 esbonio'r rheswm / rhesymau dros gynnwys yn Uned 1 unrhyw bynciau ychwanegol
 nad ydynt wedi'u rhestru uchod.

Uned 2

6. Rhaid i fanylebau ei gwneud yn ofynnol i ddysgwyr ddatblygu gwybodaeth, dealltwriaeth a sgiliau naill ai wrth gynllunio'r amgylchedd adeiledig neu wrth lunio'r amgylchedd adeiledig .

7. Ar gyfer **cynllunio'r amgylchedd adeiledig**, rhaid i'r manylebau gynnwys:

Cynllunio'r Amgylchedd Adeiledig	
Sgiliau :	Gwybodaeth a dealltwriaeth
Nodi a chyfrifo'r wybodaeth sy'n ofynnol ar gyfer cynlluniau adeiladu.	<ul style="list-style-type: none"> • Arwynebedd • Cyfaint • Hyd • Onglau • Gofynion cynllunio lefel uchel.
Ysgrifennu a phennu meini prawf llwyddiant prosiect priodol i fodloni paramedrau a ddiffiniwyd.	<p>O ran y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lefelau goddefiant • Terfynau amser • Ansawdd
Lluniadu gwahanol fathau o gynlluniau (gan gynnwys lluniadau wrth raddfa wedi'u chwyddo a'u lleihau).	<p>Confensiynau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynlluniau bloc • Cynlluniau llawr • Trawstoriadau • Lluniadau wrth raddfa.
Lluniadu gweddlluniau.	<p>Confensiynau a gofynion dyrchafiadau sydd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • yn Fewnol • yn Allanol <ul style="list-style-type: none"> ○ yn y Cefn (Gogledd) ○ yn y Blaen (De) ○ i'r Chwith (Dwyrain) ○ i'r Dde (Gorllewin).

Defnyddio iaith drafftio.	<p>Y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Safonau BS (BS 1992:2007 + A2:2016 a diweddariadau dilynol, Modelu Gwybodaeth am Adeiladau) • Confensiynau: <ul style="list-style-type: none"> ○ Anodiadau ○ Llinellau ○ Llinellu • Ystod o symbolau.
<p>Llunio cynlluniau 2D o ddyluniadau adeiladu, gan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ddatblygu cynlluniau • Mireinio cysyniadau • Braslunio lluniadau technegol. 	Confensiynau a gofynion cynlluniau 2D cynlluniau adeiladu.
<p>Lluniadu cynlluniau 3D o gynlluniau adeiladu, drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cymhwyso golygfeydd, cefndiroedd a chyffiniau • Rendro • Gwella cynigion • Creu golygfeydd 360° • Ychwanegu elfennau, manylion a lliw adeiladu. 	Confensiynau a gofynion cynlluniau 3D cynlluniau adeiladu.
<p>Gwerthuso ansawdd tasgau cynllunio a gwblhawyd mewn ymateb i'r gofynion ac yn erbyn meini prawf llwyddiant a bennwyd yn bersonol.</p>	<p>Sut y gellir gwerthuso canlyniadau yn erbyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gofynion y brîff • Meini prawf llwyddiant wedi'u gosod yn bersonol • Anghenion defnyddwyr terfynol, gan gynnwys eu diogelwch.

GR4 - Gofyniad rhesymeg: Bydd yn ofynnol i gyrff dyfarnu'r manylebau esbonio'r rheswm / rhesymau dros gynnwys yn Uned 1 unrhyw bynciau ychwanegol nad ydynt wedi'u rhestru uchod.

8. Wrth **adeiladu'r amgylchedd adeiledig**, rhaid i fanylebau gynnig cyfle i ddysgwyr ddatblygu eu gwybodaeth, sgiliau a dealltwriaeth yn y meysydd canlynol:

- Tecstilau
- Pren
- Briciau
- Plaster
- Addurn
- Teils
- Trydanol
- Plymio
- Treftadaeth.

Rhaid i fanylebau alluogi dysgwyr i ddatblygu gwybodaeth, sgiliau a dealltwriaeth mewn dau o'r rhain: O'r profiadau hyn, dylid ymgymryd ag un gyda ffocws cyfoes a dylid ymgymryd ag un gyda ffocws traddodiadol (lle bo hynny'n berthnasol i'r meysydd a ddewiswyd)

9. Rhaid i'r manylebau gynnwys:

Adeiladu'r Amgylchedd Adeiledig	
Sgiliau :	Gwybodaeth a dealltwriaeth
Dehongli ystod o ffynonellau technegol gwybodaeth.	Symbolau, confensiynau a therminoleg: <ul style="list-style-type: none"> • Manylebau • Rheoliadau adeiladu • Lluniadau • Briffiau cynllunio.
Cynllunio a threfnu gwaith sy'n cwrdd â gofynion penodol.	Sut mae gwaith yn cael ei ddilyniannu, ei gynllunio i gwrdd â therfynau amser ac yn cydymffurfio ag arferion iechyd a diogelwch perthnasol.
Nodi'r gofynion adnoddau i fodloni gofynion cynllunio.	Ar gyfer yr ardaloedd masnach a ddewiswyd: <ul style="list-style-type: none"> • Offer • Cyfarpar • Cyfarpar Diogelu Personol • Deunyddiau yn seiliedig ar: <ul style="list-style-type: none"> ○ Nodweddion ○ Rhinweddau

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Cynaliadwyedd ○ Cyfyngiadau.
Cyfrifo'r deunyddiau a'r adnoddau sydd eu hangen i gwblhau tasgau adeiladu sy'n cwrdd â gofynion cynllunio.	<ul style="list-style-type: none"> ● Cyfaint ● Arwynebedd ● Perimedr. ● Amser ● Cymhareb
Ysgrifennu a gosod meini prawf llwyddiant prosiect priodol i fodloni gofynion briffiau penodol.	<p>O ran:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Lefelau goddefgarwch ● Amserlenni ● Ansawdd
Paratoi ar gyfer tasgau adeiladu trwy: <ul style="list-style-type: none"> ● Paratoi deunyddiau ● Ymgymryd ag unrhyw baratodau gofynnol eraill ar gyfer pob tasg a ddewiswyd. 	Priodweddau deunyddiau cyffredin sy'n ofynnol i gwblhau tasgau adeiladu.
Cyflawni technegau ym mhob un o'r meysydd a ddewiswyd.	Y prosesau sy'n gysylltiedig â chyflawni tasgau adeiladu syml.
Tynnu a chael gwared ar ddeunyddiau a ddefnyddir wrth gyflawni dau o'r technegau uchod yn ddiogel.	Dulliau diogel ac amgylcheddol cyfrifol o waredu neu ailgylchu deunyddiau.
Defnyddio arferion gwaith sy'n hybu iechyd a diogelwch dysgwyr eu hunain ac iechyd eraill.	Ymwybyddiaeth o arferion iechyd a diogelwch sy'n gysylltiedig â phob un o'r meysydd a ddewiswyd, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> ● Sicrhau glendid a diogelwch ardaloedd gwaith ● Cyfarpar Diogelu Personol cywir
Gwerthuso ansawdd y tasgau cynllunio wedi'u cwblhau.	Sut y gellir gwerthuso canlyniadau yn erbyn: <ul style="list-style-type: none"> ● Gofynion y brîff ● Meini prawf llwyddiant wedi'u gosod yn bersonol ● Anghenion defnyddwyr terfynol, gan gynnwys eu diogelwch.

GR5 - Gofyniad rhesymeg: Bydd yn ofynnol i gyrff dyfarnu esbonio'r rheswm / rhesymau dros gynnwys unrhyw bynciau ychwanegol nad ydynt wedi'u rhestru uchod.

Uned 3

10. Yn Uned 3, rhaid i fanylebau alluogi dysgwyr i ddatblygu gwybodaeth, sgiliau a dealltwriaeth yn y meysydd canlynol:
- 10.1 Nodi a disgrifio'r ffactorau sy'n effeithio ar bob cam o gylch oes yr adeilad a'r pynciau yn adran 11.6;
- 10.2 Gwerthuso a dadansoddi pob cam o gylch oes yr adeilad a'r pynciau yn adran 11.6;
- 10.3 Ymchwilio i gamau a phrosesau sy'n rhan o'r gwaith o gynllunio, adeiladu a rhoi gwerth ar eu hamgylchedd adeiledig a'i ddefnyddio, a dealltwriaeth ohonynt Cyflwyno eu canfyddiadau mewn ffyrdd priodol;
- 10.4 Cymharu a chyferbynnu'r prosesau sy'n rhan o'r gwaith o gynllunio, adeiladu a rhoi gwerth ar adeiladau o gyfnodau gwahanol a'u defnyddio.
- 10.5 Rhaid cynnwys y meysydd pwnc a'r cynnwys canlynol:

Pwnc	Cynnwys Hanfodol
Camau cynllunio adeiladau a strwythurau	<ul style="list-style-type: none"> • Sefydliad Brenhinol Penseiri Prydain (RIBA)⁷ Camau 0, 1, 2, 3 a 4: • Diffiniad strategol • Paratoi a briff • Cynllun cysyniad • Cynllun a ddatblygwyd • Cynllun technegol • a'r ffyrdd y mae eu hamgylchedd adeiledig wedi cael ei gynllunio i ddiwallu anghenion a roddir.
Prosesau adeiladu	<ul style="list-style-type: none"> • RIBA Cam 5 : • Adeiladu • a'r ffyrdd y mae eu hamgylchedd adeiledig wedi cael ei adeiladu i ddiwallu anghenion a roddir.

⁷ Cynllun Gwaith RIBA 2013, <https://www.ribaplanofwork.com/PlanOfWork.aspx>, neu'r fersiwn ddiweddaraf o'r ddogfen hon.

Llesiant cymunedau	<ul style="list-style-type: none"> • Effaith eu hamgylchedd adeiledig ar lesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol cymunedau.
Gwerthusiadau ôl-ddeiliadaeth	<ul style="list-style-type: none"> • Y broses o werthuso effaith adeilad neu ased ar y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • Costau rhedeg • Boddhad staff a chleientiaid • Perfformiad • Iechyd a Diogelwch • Cysur • a'r ffyrdd y gellir defnyddio gwerthusiadau ôl-ddeiliadaeth i gywiro camgymeriadau, llywio'r broses o wneud penderfyniadau a darparu meincnodau ar gyfer gwerthusiadau pellach.
Cynnal a chadw ac atgyweirio adeiladau	<ul style="list-style-type: none"> • Y prosesau sy'n gysylltiedig â nodi a gwneud gwaith cynnal a chadw ac atgyweirio adeiladau a'r effaith ar ddefnyddwyr o wneud yr atgyweiriadau hyn.
Newid defnydd	<ul style="list-style-type: none"> • Y prosesau sy'n rhan o ailwampio, ailgylchu ac aildefnyddio stoc adeilad ac asedau yn eu hamgylchedd lleol. • Effaith y gweithredoedd hyn ar unigolion a / neu gymunedau; • Y gofyniad i sicrhau nad yw newidiadau mewn prosesau defnydd yn cael effaith negyddol ar nodweddion diogelwch sy'n bodoli eisoes.
Newid arferion	<ul style="list-style-type: none"> • Y newidiadau yn y prosesau cynllunio ac adeiladu yn eu hamgylchedd adeiledig, gan gynnwys: <ul style="list-style-type: none"> • Adeiladau cyfoes • Adeiladau cyn 1919.

GR6 - Gofyniad rhesymeg: Bydd yn ofynnol i gyrff dyfarnu esbonio'r rheswm / rhesymau dros gynnwys yn Uned 1 unrhyw bynciau ychwanegol nad ydynt wedi'u rhestru uchod.

Amcanion asesu

11. Rhaid i'r asesiad o'r wybodaeth, y ddealltwriaeth a'r sgiliau sy'n ofynnol yn y fanyleb dargedu'r amcanion asesu canlynol yn unol â'r pwysoliadau a roddir:

AO1	Dangos gwybodaeth am y rolau, y sectorau, y cysyniadau a'r prosesau yn yr amgylchedd adeiledig, a dealltwriaeth ohonynt, gan ddefnyddio terminoleg berthnasol.	40%
AO2	Cymhwyso sgiliau a gwybodaeth am yr amgylchedd adeiledig mewn ystod o gyd-destunau a dealltwriaeth ohono.	40%
AO3	Dadansoddi a gwerthuso tystiolaeth, llunio barn resymol a chyflwyno casgliadau mewn perthynas â'r canlynol: - eu cynnyrch/canlyniadau eu hunain - yr amgylchedd adeiledig a'i effaith ar bobl, yr economi a'r amgylchedd naturiol.	20%

Cynllun asesu

12. Rhaid i fanylebau TGAU Amgylchedd Adeiledig gynnwys y trefniadau asesu canlynol:

Uned	Trefniadau
Uned 1 Cyflwyniad i'r Amgylchedd Adeiledig	<ul style="list-style-type: none"> • Rhaid ei asesu trwy arholiad; • Rhaid i'r corff dyfarnu ei osod a'i farcio; • Rhaid defnyddio asesiad ar sgrin.
Uned 2 Creu'r Amgylchedd Adeiledig: Cynllunio'r Amgylchedd Adeiledig	<ul style="list-style-type: none"> • Rhaid ei hasesu trwy asesiad di-arholiad; • Rhaid ei gwneud yn ofynnol i ddysgwyr ymgymryd â phrosiect ymarferol y llunnir deilliannau pendant ohono; • Rhaid ei gwneud yn ofynnol i ddysgwyr ymgymryd â chynhyrchu lluniadau technegol 2D a modelau rhithwir 3D; • Rhaid cynnwys camau cynllunio, ymarferol a gwerthuso yn y prosiect; • Rhaid ei gwneud yn ofynnol i ganolfannau ddarparu ystod o brofiadau ymarferol dros amser; Mae'n rhaid i bob llwybr gyflwyno lefel tebyg o her ac mae'n rhaid iddynt fod yr un hyd.

<p>Uned 3 Archwilio'r Amgylchedd Adeiledig.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rhaid ei asesu trwy asesiad di-arholiad; • Rhaid ei gwneud yn ofynnol i ddysgwyr ymgymryd ag astudiaeth achos yn yr amgylchedd adeiledig lleol yng Nghymru, lle y bo'n bosibl; • Rhaid ei gwneud yn ofynnol i ganolfannau gyflwyno esboniadau ategol i ymgeiswyr sy'n ymchwilio i adeiladau neu strwythurau y tu allan i'r paramedrau hyn; • Rhaid annog dysgwyr i gyflwyno eu canfyddiadau mewn amrywiaeth o ffyrdd, gan gynnwys yn ddigidol.
--	---

GR7 - Gofyniad rhesymeg: Bydd yn ofynnol i'r cyrff dyfarnu'r fanyleb esbonio'r ffyrdd y mae'r cynllun asesu yn cydbwyso ystyriaethau hydrinedd, ymgysylltu, dibynadwyedd a dilysrwydd, gan gynnwys sut:

- mae'r trefniadau asesu, ar y cyfan, yn hylaw ar gyfer canolfannau a dysgwyr;
- , ar y cyfan, mae'r trefniadau asesu yn ddigon deniadol i ddysgwyr ac yn hyrwyddo a chynnal diddordeb dysgwyr yn y maes pwnc;
- bydd y trefniadau asesu yn sicrhau dibynadwyedd canlyniadau asesu, ar lefel ganol a chenedlaethol a thros amser, er enghraifft trwy nodi a disgrifio:
  - y rheolaethau a fydd yn cael eu cymhwyso i ymgeiswyr a chanolfannau yn ystod asesiad heblaw arholiad;
  - y modd o sicrhau bod canolfannau'n cyflawni tasgau asesu di-arholiad amrywiol flwyddyn ar ôl blwyddyn;
  - y mathau o gyflwyniad y gall ymgeiswyr eu defnyddio wrth gynnal asesiad heblaw arholiad;
  - y ffordd y bydd meini prawf marcio yn cael eu gosod i'w defnyddio gan athrawon ac arholwyr;
  - sut y cynhelir asesiadau arholiad;
- mae'r trefniadau asesu yn fath ddilys o asesiad ar gyfer y sgiliau, y wybodaeth a'r ddealltwriaeth sy'n cael eu hasesu.

13. Mae'n rhaid i fanylebau TGAU Amgylchedd Adeiledig bennu pwysoliad o 35% i Uned 1 – Cyflwyniad i'r Amgylchedd Adeiledig.

14. Mae'n rhaid i fanylebau TGAU Amgylchedd Adeiledig bennu pwysoliad o 40% i Uned 2 – Creu'r Amgylchedd Adeiledig.

15. Gall TGAU Amgylchedd Adeiledig fod yn unedig neu'n llinol.

16. Ni ddylai TGAU Amgylchedd Adeiledig fod yn haenog.